

**RAPORT
Z REALIZACJI
PROGRAMU
OPERACYJNEGO
INTEGRACJA
SPOŁECZNA
I AKTYWNOŚĆ
OBYWATELSKA
ZA 2019 ROK**

**+ III. PROGRAM OPERACYJNY
INTEGRACJA SPOŁECZNA
I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA**

SPIS TREŚCI

str. 4 **WPROWADZENIE.** Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus wraz z Programami Operacyjnymi są nadrzędnymi dokumentami strategicznymi stanowiącymi podstawę do zintegrowanego, długofalowego zarządzania rozwojem Gdańska. Niniejszy raport stanowi podsumowanie podjętych w 2019 r. przedsięwzięć wpisujących się w realizację ustalonych priorytetów rozwojowych i służących osiągnięciu celów operacyjnych w Programie Operacyjnym Integracja społeczna i aktywność obywatelska.

str. 6 W pierwszej części raportu zaprezentowane zostały **FAKTY I LICZBY** odnoszące się do wybranych zagadnień odzwierciedlających procesy związane z integracją społeczną i aktywnością obywatelską.

str. 8 Zasadniczym elementem raportu jest zestawienie **DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W 2019 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH** Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska. Wyszczególnienie przedsięwzięć podjętych przez Miasto ukazuje w jaki sposób realizowanych jest siedem celów operacyjnych wskazanych w obszarze integracji społecznej i aktywności obywatelskiej. Wart zaznaczenia jest fakt, że wiele podjętych inicjatyw służy osiągnięciu celów operacyjnych z zakresu kilku Programów, co odnotowano (za pomocą ikon reprezentujących Programy) jako powiązania horyzontalne.

str. 32 **KOMENTARZ KOORDYNATORA** to ujęte z perspektywy zarządcy Programu syntetyczne podsumowanie z wprowadzonych w Gdańsku rozwiązań, które w największym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia celów operacyjnych. Koordynator wskazuje również wyzwania jakie stoją przed realizatorami założeń Programu w nadchodzących latach.

str. 33 Na końcu raportu, w formie tabelarycznej zaprezentowano jakościowe i kontekstowe **WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH**. Wartości wskazane za lata 2013–2019 umożliwiają dokonanie analizy zmian, jakie zaszły w wyniku wprowadzonych działań, interwencji i projektów.

WPROWADZENIE

Dokumenty strategiczne Gdańska

Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus oraz jej integralna część, jaką jest dokument **Gdańsk Programy Operacyjne 2023**, stanowią nadrzędne instrumenty zarządzania rozwojem Gdańska. Poprzez wskazane w nich priorytety strategiczne dla Gdańska dają podstawy do świadomego kształtowania procesów rozwoju Miasta. Ich wdrażanie ma służyć osiągnięciu trwałego i zharmonizowanego rozwoju Gdańska oraz systematycznemu podnoszeniu jakości życia w Mieście. Obok Strategii i Programów Operacyjnych podstawowym dokumentem nakreślającym kierunki rozwoju społecznego w Gdańsku jest Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030.

Potrzeby rozwojowe Gdańska zostały ujęte w dziewięciu obszarach, które obejmują Programy Operacyjne, tj.: Edukacja, Zdrowie publiczne i sport, **Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska**, Kultura i czas wolny, Innowacyjność i przedsiębiorczość, Atrakcyjność inwestycyjna, Infrastruktura, Mobilność i transport oraz Przestrzeń publiczna. Każdemu z Programów przypisany jest Koordynator, który czuwa nad systematycznym wdrażaniem założeń i nadaje ton działaniom służącym urzeczywistnieniu celów operacyjnych.

Czemu służy podsumowanie?

Chcemy, by niniejszy raport miał praktyczny wymiar – służył udokumentowaniu zrealizowanych działań w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych, jak również dostarczał wiedzy niezbędnej do zarządzania nimi. Usprawnianie procesów wdrażania rozwiązań, które służą rozwojowi Gdańska, musi opierać się na analizie działań prowadzonych w różnych obszarach życia Miasta oraz uwzględniać lokalny kapitał społeczny, czyli pogłębiać aktywną współpracę i wzmacniać aktywność obywatelską.

Godny podkreślenia jest fakt, że realizacja Programów Operacyjnych wzmocniła efekt synergii w działaniach o charakterze interdyscyplinarnym. Oznacza to, że przy realizowanych projektach podejmowana jest ścisła współpraca międzyobszarowa, mająca na celu osiągnięcie efektów odpowiadających potrzebom wspólnoty gdańszczanek i gdańszczan.

GDAŃSK OD LAT JEST MIASTEM DYNAMICZNIE ROZWIJAJĄCYM SIĘ GOSPODARCZO, INWESTUJĄCYM W INFRASTRUKTURĘ I PODEJMUJĄCYM SZEREG DZIAŁAŃ NA RZECZ PODNOSZENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. W OSTATNICH LATACH ZMNIEJSZA SIĘ LICZBA OSÓB WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE, DOŚWIADCZAJĄCYCH SKRAJNEGO UBÓSTWA, BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW, OGRANICZONY ZOSTAŁ PROBLEM GŁODU BIEDNYCH DZIECI ORAZ BEZDOMNOŚCI ULICZNEJ. POLITYKA SPOŁECZNA, W TYM WSPARCIE RODZIN I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, JEST JEDNYM Z KLUCZOWYCH PRIORYTETÓW MIASTA. PRZED SŁUŻBAMI POLITYKI SPOŁECZNEJ STOI WIELE NOWYCH WYZWAŃ, JAK POSTĘPUJĄCE STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, PROGRAMY ZDROWIA PSYCHICZNEGO, ZADŁUŻENIA, MIGRACJE, REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, WSPIERANIE RODZIN, DOSTARCZANIE OFERTY WYSOCE PROFESJONALNYCH, ZINDYWIDUALIZOWANYCH USŁUG. GDAŃSK PRAGNIE BUDOWAĆ SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE Z SILNYMI, AKTYWNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI LOKALNYMI, SOLIDARNE I OTWARTE, LUDZI REALIZUJĄCYCH SVOJE PASJE, DZIAŁAJĄCYCH BEZINTERESOWNIE NA RZECZ INNYCH.

Koordynator Programu Operacyjnego

Maria Maślak

*zastępca dyrektora ds. Programów i Projektów Społecznych
Wydziału Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku*

Opiekun merytoryczny
Programu Operacyjnego:

Piotr Kowalczyk

Z-ca Prezydenta Miasta Gdańska ds. edukacji i usług społecznych

Zespół Programowy:

Sylvia Betlej

Barbara Borowiak

Agnieszka Buczyńska

Agnieszka Huelle

Ewa Kamińska

Marcin Męczykowski

Ewa Pielak

Michał Pielechowski

Magdalena Skiba

Grzegorz Szczuka

Agnieszka Wróbel

FAKTY I LICZBY

3

nowe kluby sąsiedzkie rozpoczęły działalność w 2019 r. w dzielnicach: Orunia-św.Wojciech-Lipce, Osowa i Aniołki.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

227 tys.

osób odebrało do końca 2019 r. Gdańską Kartę Mieszkańca.

Źródło: Gdańska Organizacja Turystyczna

11,4%

wyniosła frekwencja w głosowaniu na Budżet Obywatelski w 2019 r.

Źródło: Biuro Prezydenta, Urząd Miejski w Gdańsku

72,5%

wyniosła frekwencja w wyborach parlamentarnych w październiku 2019 r.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

68,8 mln

przekazało w 2019 r. Miasto Gdańsk organizacjom pozarządowym na realizację zadań w ramach otwartych konkursów ofert; to o prawie 24% więcej niż w 2018 r.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

5,1 tys.

osób podjęło w 2019 r. wolontariat za pośrednictwem Regionalnego Centrum Wolontariatu w Gdańsku.

Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku

156

mieszkań wspomaganych i ze wsparciem funkcjonowało w 2019 r. w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku

13,8 tys.

osób korzystało w 2019 r. z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku

364

rodziny pełniły rolę rodzin zastępczych w 2019 r. Objęły opieką 588 dzieci.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku

468,4 mln zł

kwota świadczeń wypłaconych mieszkańcom w 2019 r. przez Gdańskie Centrum Świadczeń.

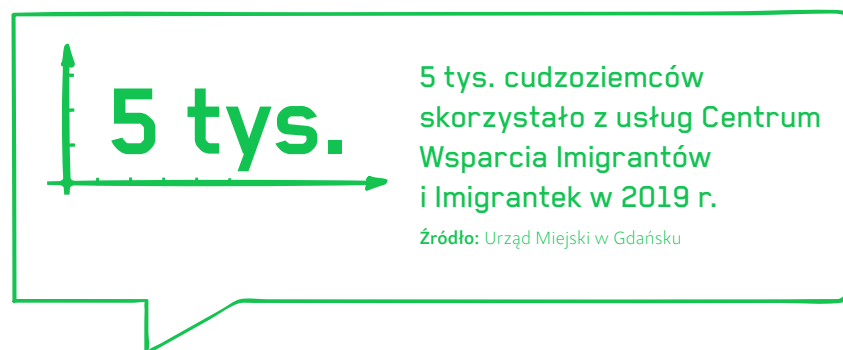
Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń

DZIAŁANIA PODJĘTE W 2019 ROKU W RAMACH REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób.

→ **Model Integracji Imigrantów** – określa politykę miasta wobec nowych mieszkańców z innych rejonów świata. Umożliwia imigrantom lepszą adaptację do warunków społecznych, prawnych i kulturowych, jest szansą na wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju Gdańska, jednocześnie pozwala miastu ograniczać niepożądane zjawiska związane z migracjami. Działania realizowane w 2019 r. to m.in.:

- Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek – świadczy usługi informacyjne dla cudzoziemców, organizuje kursy języka polskiego, pomoc prawną, doradztwo zawodowe i pomoc uchodźcom. W 2019 r. z usług centrum skorzystało ponad 5 tys. cudzoziemców. Centrum dołączyło również do świadczenia usług i wsparcia w ramach Gdańskiego Centrum Równego Traktowania;
- szkolenia dla osób zaangażowanych we wdrażanie modelu, prowadzone przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji;
- Międzynarodowa Sieć Miast Schronienia Pisarzy ICORN – na roczne stypendium do Gdańska przyjęty został kolejny artysta, pochodzący z Tadżykistanu dziennikarz Khairullo Mirsaidov, represjonowany za zaangażowanie w obronę praw człowieka;
- Szkoła Różnorodności – projekt, w ramach którego w zainteresowanych szkołach odbyły się warsztaty z wrażliwości kulturowej. Zakończył się w 2019 r. Przeprowadzono 320 godzin warsztatów w 28 gdańskich szkołach;
- zatrudnienie w obszarze edukacji koordynatora do spraw dzieci z doświadczeniem migracyjnym;
- trzy Fora Integracji i Migracji, otwarte wydarzenia o tematyce integracyjno-migracyjnej;
- Gdańskie Dni Różnorodności – wydarzenia kulturalne dostosowane do potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem zorganizowane przez instytucje, organizacje i miejsca otwarte na różnorodność;
- program praktyk obywatelskich „Cześć” dla nowo przybyłych do miasta cudzoziemców. Uczestniczyły 294 osoby;
- Punkt Pomocy Cudzoziemcom w Gdańskim Urzędzie Pracy, w którym udzielono wsparcia 3,7 tys. cudzoziemcom.

→ **Model na rzecz Równego Traktowania** – projekt skierowany do wszystkich gdańszczan, którzy mogą być zagrożeni dyskryminacją. Ma służyć budowaniu bardziej przyjaznego i bezpiecznego Gdańska dla wszystkich, bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy stopnia sprawności.

- Utworzone zostało Gdańskie Centrum Równego Traktowania – sieć punktów, w których osoby doświadczające dyskryminacji mogły uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną i informacyjno-prawną. W 2019 r. centrum udzieliło ponad 3 tys. godzin wsparcia.
- W 2019 r. wydziały Urzędu Miejskiego i jednostki miejskie odpowiedzialne za realizację modelu opracowały pierwszy dwuletni plan wdrożeniowy modelu na lata 2019-2020. Priorytetami planu na najbliższe lata są edukacja oraz tworzenie i dostosowywanie wewnętrznych procedur urzędowych do celów modelu.
- Po raz trzeci przyznano Gdańską Nagrodę Równości, od 2019 r. noszącą imię Pawła Adamowicza. Ideą tego wyróżnienia jest uhonorowanie osób, które w szczególny sposób działają na rzecz praw człowieka w Gdańsku.
- Prace kontynuowała Gdańska Rada na rzecz Równego Traktowania. W 2019 r. odbyło się 12 posiedzeń.
- Organizacje pozarządowe realizowały 15 projektów społecznych w obszarze upowszechniania wolności i praw człowieka, równych praw kobiet i mężczyzn oraz wspierania mniejszości etnicznych i narodowych, np. sieć punktów bezpłatnego wsparcia dla osób doświadczających dyskryminacji lub przemocy motywowanej uprzedzeniami (ponad 3 tys. godzin wsparcia), przygotowanie kadry organizacji pozarządowych i instytucji do prowadzenia edukacji antydyskryminacyjnej (40 przeszkolonych osób) czy edukacji na rzecz godzenia życia rodzinnego i zawodowego, w tym działań na rzecz szerszego włączania ojców w życie rodzinne (ok. 3 tys. osób bezpośrednio zaangażowanych w projekty).
- Kontynuacja działań edukacyjno-informacyjnych w kampanii społecznej Łączy Nas Gdańsk, w tym organizacja Dnia Różnorodności.

ryc. 1. Laureatki III Gdańskiej Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza, przyznanej w 2019 r. - Elżbieta Rutkowska, Elisabeta Mîndra Căldărar i Patrycja Medowska. Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

➔ **Działania na rzecz seniorów** – programy, projekty i działania integrujące i wspierające aktywność seniorów, w tym m.in.:

- integrujące środowisko seniorów, np. konkurs Aktywni Seniorzy, Miejski Bal Seniora, październikowy cykl wydarzeń w ramach Gdańskich Dni Seniora, Parada Seniorów połączona z Piknikiem Seniora;
- wspierających aktywność, np. cykl bezpłatnych zajęć Aktywni z wiekiem, warsztaty Seniorzy z Pasją;
- z zakresu profilaktyki zdrowotnej, np. Trzeci Wiek w Zdrowiu, Koszyk Edukacyjny Zdrowy Senior, Koperta Życia. W 2019 r. projekt Gdański Samorządowy System Teleopieki Domowej został rozszerzony na 8 domów sąsiedzkich i 170 użytkowników. Przetestowano nowe narzędzie w postaci opaski z czujnikiem upadku i GPS. W ramach Gdańskich Dni Seniora zorganizowano Dzień Zdrowia Seniora;
- przeciwdziałające wykluczeniu cyfrowemu i przybliżające rozwiązania elektroniczne ułatwiające codzienne funkcjonowanie seniorów, np. Dzień Cyfrowy w ramach Gdańskich Dni Seniora oraz międzypokoleniowe konsultacje dla seniorów organizowane w placówkach oświatowych;
- z zakresu bezpieczeństwa – podjęto współpracę z Polskim Towarzystwem Psychologicznym w ramach akcji „Bezpieczny Seniora na drodze”;
- artystyczne, np. Koncert z okazji Dnia Babci i Dziadka, Konkurs Poetycki dla Seniorów;
- Złota rączka dla seniora – bezpłatne drobne usługi naprawcze dla osób powyżej

75. roku życia, którzy nie mogą lub nie potrafią samodzielnie dokonać naprawy;

- Centrum Pracy Seniorek i Seniorów, świadczące usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. W 2019 r. w bazie centrum zarejestrowani byli 1164 seniorzy zainteresowani podjęciem pracy, 312 osób podjęło zatrudnienie. Przeprowadzony został również pilotażowy program, w ramach którego 87 seniorów otrzymało pomoc w znalezieniu pracodawcy oraz praktyczne wsparcie po podjęciu zatrudnienia. Ponadto zorganizowano drugą edycję Festiwalu Pracy i Aktywności Seniorów, w którym udział wzięło 6,5 tys. osób.

ryc. 2. XIV Miejski Bal Seniora (październik 2019 r.). Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Zdrowie Pu-
bliczne i Sport

- ➔ **Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego** – w 2019 r. zrealizowano 47 zadań, w których bezpośrednim wsparciem psychologicznym objęto blisko 10 tys. osób. Ponadto odbyła się 4. edycja Gdańskich Dni Pomocy Psychologicznej, w ramach których mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych w gabinetach psychoterapeutycznych oraz zorganizowano szereg warsztatów psychologicznych dla uczniów, rodziców, a także specjalistów.
- ➔ **Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi** – nowatorskość gdańskiego modelu polega przede wszystkim na indywidualnym i jednocześnie kompleksowym podejściu do osoby z zaburzeniami psychicznymi. W ramach testowania i wdrażania modelu w Gdańsku powstała m.in. specjalistyczna poradnia zdrowia psychicznego, oddział dzienny dla osób zaburzonych, mieszkania wspomagane, środowiskowy dom samopomocy, centrum integracji społecznej oraz klub integracji społecznej. Do końca 2019 r. wsparciem objęto 328 osób.
- ➔ **OzA** – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych Osób z Autyzmem – model

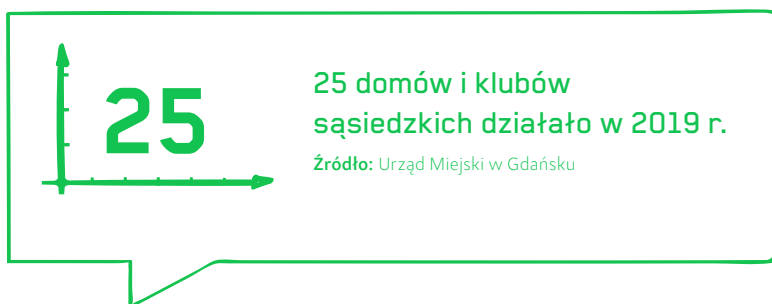
zapewnia kompleksową, wielodyscyplinarną i zindywidualizowaną pomoc. Uczestnicy mają dostęp do szerokiego wachlarza usług społecznych, zawodowych, edukacyjnych i medycznych. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2019 r. i potrwa do 2022 r. Docelowo w projekcie weźmie udział 80 dorosłych osób z autyzmem (OzA) i niepełnosprawnością intelektualną zamieszkujących na terenie Gdańska, 100 osób z ich otoczenia oraz kolejne 100 będących przedstawicielami podmiotów, instytucji i organizacji realizujących wsparcie.

- **Gdańskie fundusze inicjatyw oddolnych** – mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie do realizacji swoich projektów oraz pomysłów kwotą 500 zł, a organizacje pozarządowe – 5000 zł. Dofinansowanie otrzymują projekty na rzecz mieszkańców, lokalnej społeczności, grupy rówieśniczej, wsparcia inicjatyw sąsiedzkich. W 2019 r. w sumie zrealizowano 301 inicjatyw w ramach funduszy: senioralnego, młodzieżowego, kulturalnego i sąsiedzkiego.

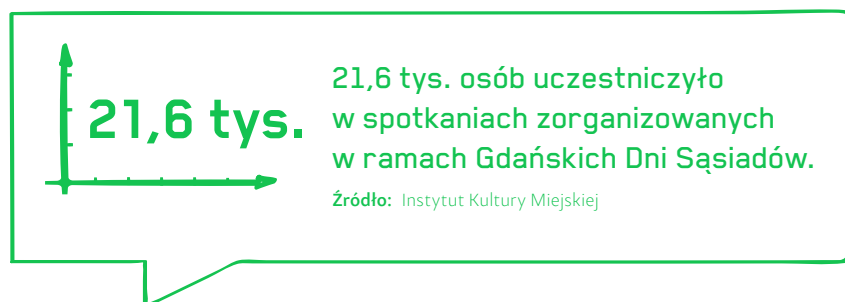
Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Kultura i Czas
Wolny

- **Domy i kluby sąsiedzkie** – działające na rzecz lokalnych społeczności centra aktywizujące mieszkańców i organizujące szereg wydarzeń, głównie o charakterze dzielnicowym, np. zajęcia dla młodzieży czy seniorów. W 2019 r. powstały 3 nowe kluby sąsiedzkie w dzielnicach: Orunia-św. Wojciech-Lipce, Osowa i Aniołki.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Kultura i Czas
Wolny

- **Gdańskie Dni Sąsiadów** – coroczna akcja na rzecz wspierania aktywności obywatelskiej i budowania kapitału społecznego poprzez wsparcie organizacji spotkań sąsiedzkich. W 2019 r. odbyły się 222 spotkania, w których uczestniczyło łącznie 21,6 tys. osób. Do akcji włączyli się nie tylko gdańszczanie i gdańszczanki – 19 sąsiedzkich spotkań odbyło się również poza miastem.

- **Akcja Zima i Akcja Lato** – oferta zajęć dla dzieci i młodzieży w okresach wolnych od nauki szkolnej. W placówkach oświatowych zapewniono dla dzieci 4,7 tys. miejsc podczas ferii zimowych oraz 6 tys. miejsc podczas wakacji letnich. W organizację za-

jęć dla dzieci włączyły się również instytucje miejskie oraz organizacje pozarządowe.

- **Karta Dużej Gdańskiej Rodziny** ma na celu promowanie modelu rodziny wielodzietnej i pozytywnego jej wizerunku, umacnianie oraz wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie dostępności usług do nich skierowanych, a także zwiększanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z tych rodzin. Umożliwia bezpłatne korzystanie z komunikacji miejskiej oraz zapewnia ulgi oferowane przez miejskie instytucje i podmioty zewnętrzne. W 2019 r. z karty korzystało prawie 20 tys. osób.
- **Gdańska Karta Mieszkańca** – innowacyjny projekt skierowany do mieszkańców, dzięki któremu mogą korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów projektu. W 2019 r. karta umożliwiała jednokrotne skorzystanie z 25 bezpłatnych atrakcji, z rabatów u 110 partnerów oraz bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla dzieci i młodzieży szkolnej. Do końca 2019 r. Gdańską Kartę Mieszkańca odebrało 227 tys. osób, z czego 21,4 tys. osób korzystało z aplikacji mobilnej. Uprawnienia do bezpłatnych przejazdów miało ponad 69 tys. osób.
- **Nieodpłatna pomoc prawna** – bezpłatna pomoc prawna dla osób w trudnej sytuacji życiowej i potrzebujących wsparcia. W 2019 r. usługa została rozszerzona o porady obywatelskie. Porady świadczone były łącznie w 19 punktach (w tym w 4 punktach porady obywatelskie), udzielono 10,1 tys. porad (w tym 1,4 tys. porad obywatelskich).
- **Rewitalizacja gdańskich dzielnic** – w 2019 r. w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono działania społeczne w celu integracji mieszkańców i poprawy jakości współużytkowanej przestrzeni. Były to m.in. działania w formie animacji, warsztaty i wspólne zagospodarowanie podwórek. W sumie w działaniach społecznych wzięło aktywny udział 623 przedstawicieli społeczności lokalnych. Ponadto w celu stworzenia miejsc dla działań społecznych w obszarze rewitalizacji realizowano zadania inwestycyjne związane z adaptacją lub budową lokali świadczących usługi społeczne. W efekcie tych działań oddano do użytku Centrum Wsparcia i Terapii Rodzin przy ul. Radnej 3/2 (Dolne Miasto), Centrum Wsparcia Seniora przy ul. Biskupiej 4 (Biskupia Górka) oraz Youth Point – lokal przy ul. Na Zaspę 53 (Nowy Port) na potrzeby świadczenia usług społecznych skierowanych do młodzieży. Obiekty te oferują w sumie zajęcia stałe dla 420 uczestników i pojedyncze zajęcia dla 135 uczestników. Prowadzono również prace przygotowawcze do adaptacji lub budowy kolejnych pięciu obiektów działań społecznych: przy ul. Królikarnia 13 (Dolne Miasto), Styp-Rekowski 16 (Stary Chełm), Floriańskiej 3 (Nowy Port), Dworcowej 11 i Gościnnej 1 (Orunia).
- **Działania realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego**, m.in.: Gdańska szkoła dla rodziców on-line, Seniorzy w działaniu – My i nasz Wrzeszcz, Sąsiedzka szkoła 2019.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Przestrzeń
Publiczna

Cel operacyjny III.2. Zwiększenie roli mieszkańców, organizacji, instytucji i innych podmiotów w kreowaniu polityki miejskich.

- **Konsultacje społeczne** – prowadzone przez miasto oraz miejskie instytucje procesy polegające na opiniowaniu i uzgadnianiu prowadzonych działań bezpośrednio z mieszkańcami. W 2019 r. prowadzono m.in. konsultacje dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zagospodarowania podwórek, spraw związanych z rewitalizacją.

147

W 2019 r. Urząd Miejski i jednostki organizacyjne Miasta przeprowadziły 147 procesów o charakterze konsultacyjnym i partycypacyjnym.

Źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

- ➔ **Budżet Obywatelski** – narzędzie partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem. W 2019 r. odbyła się 7. edycja budżetu. Mieszkańcy – poprzez składanie projektów i oddawanie głosów – mogli współdecydować o przeznaczeniu ponad 18 mln zł z miejskiego budżetu. Złożyli 563 projekty (nowy rekord), w rezultacie głosowania do realizacji wybrano 75. Jedną z nowości tej edycji było zniesienie limitu wieku osób, które mogły wziąć udział w Budżecie Obywatelskim. W głosowaniu uczestniczyło 53 tys. mieszkańców, frekwencja wyniosła 11,4%.

ryc. 3. We wrześniu 2019 r. w różnych punktach miasta stanęły punkty konsultacyjne Budżetu Obywatelskiego, w których mieszkańcy mogli zapoznać się z projektami oraz oddać głos. Nz. punkt przy Baszcie Jacek w Śródmieściu. Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- ➔ **Porozmawiajmy przy stole** – nowa forma spotkań i rozmów prezydenta Gdańska z mieszkańcami, zapoczątkowana w 2019 r. Odbyło się 8 spotkań prezydent Aleksandry Dulciewicz z mieszkańcami dzielnic (Orunia-św. Wojciech-Lipce, Chełm, Piecki-Migowo, Wrzeszcz Dolny, Przymorze Wielkie, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia, Jasień, Stogi). Średnio w każdym spotkaniu uczestniczyło ok. 150 mieszkańców.

ryc. 4. Spotkanie z cyklu Porozmawiajmy przy stole w dzielnicy Przymorze Wielkie. Fot. Przemek Szalecki/gdansk.pl

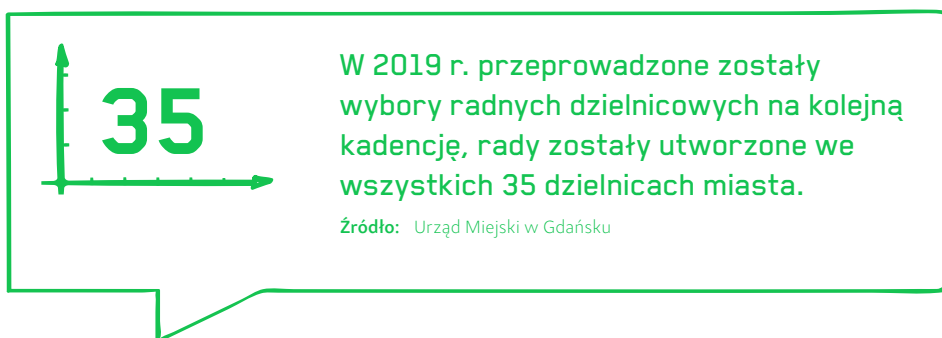
➔ **Rady społeczne** – szereg rad opiniujących i doradczych działających w mieście. W 2019 r. działały w Gdańsku następujące rady:

- Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Gdańska Rada Sportu,
- Rada ds. Równego Traktowania,
- Rada Imigrantów i Imigrantek,
- Gdańska Rada Zdrowia Publicznego,
- Rada Kultury Gdańskiej,
- Gdańska Rada ds. Seniorów,
- Powiatowa Rada Rynku Pracy w Gdańsku,
- Gdańska Światowa Rada Bursztynu,
- Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego,
- Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych,
- Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska,
- Rada Seniorów w Gdańsku,
- Komitet Rewitalizacji,
- Rada Programowa Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

➔ Powołany został pierwszy **Zespół Dialogu Obywatelskiego pod nazwą „Młodzi w Mieście”**. Głównym celem funkcjonowania zespołu jest wypracowanie rozwiązań wspierających aktywność młodzieży w Gdańsku. Inicjatorami i pomysłodawcami powstania zespołu są: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska, Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Morena, Okrąg Pomorski Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej oraz Bałtycki Instytut Spraw Europejskich i Regionalnych, przy współpracy z Wydziałem Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

➔ **Rady dzielnic** – w 2019 r. działało na rzecz mieszkańców 35 rad dzielnic, skupiając się na działaniach lokalnych złożyły wnioski na dofinansowanie 776 projektów, na kwotę 4,3 mln zł. Odbłyły się także 4 posiedzenia Kolegium Przewodniczących Zarządów Dzielnic, 2 spotkania Miejskiego Zespołu ds. Współpracy z Radami Dzielnic oraz spotkanie plenarne z prezydentem Gdańska. W Urzędzie Miejskim w Gdańsku powołano w Biurze Prezydenta dedykowaną komórkę do współpracy z radami dzielnic – Referat

Partycypacji Społecznej i Rad Dzielnic, który ma być akceleratorem lokalnej aktywności mieszkańców i wsparciem dla ich inicjatyw. W 2019 r. utworzono funkcję oficera sportowego dzielnicy, który – wywodząc się z radnych dzielnicy – ma być łącznikiem między radą, mieszkańcami a urzędem w sprawie wydarzeń sportowych. Odbyły się 3 spotkania oficerów sportowych, w każdym wzięło udział 12 osób. Dla radnych dzielnicy zorganizowane zostało szkolenie poświęcone m.in. strategii rozwoju miasta, procesom inwestycyjnym, funkcjonowaniu jednostek miejskich (60 uczestników).

- **Gdańska Szkoła Solidarności Codziennie** – cykl seminariów i spotkań skierowanych do osób chcących rozwinąć swoją wiedzę i kompetencje dotyczące współpracy ze społecznością. W 2019 r. uczestnikami byli radni dzielnicowi. Spotkania dotyczyły m.in. komunikacji z mieszkańcami, sposobów angażowania mieszkańców do działania, diagnozy potrzeb i określania celu działania. Udział wzięły 34 osoby.

Cel operacyjny III.3. Zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej.

- **Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku** – kluczowy podmiot zajmujący się organizacją wolontariatu w Gdańsku prowadzi działalność w zakresie pośrednictwa i organizacji wolontariatu dla innych podmiotów. W 2019 r. wolontariat dzięki RCW podjęło 5114 osób.
- **Partnerstwo na rzecz Rozwoju Wolontariatu** – platforma współpracy środowisk zajmujących się wolontariatem ułatwia wspólne podejmowanie decyzji dotyczących rozwoju wolontariatu w Gdańsku. Głównym efektem prac partnerstwa w 2019 r. było opracowanie koncepcji i zrealizowanie Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu 2019.
- **Gdański Tydzień Wolontariatu** – wspólna inicjatywa gdańskiego środowiska osób i organizacji związanych z wolontariatem. W 2019 r. zorganizowano 4. edycję wydarzenia, po raz pierwszy podzieloną na część letnią i zimową. Odbyły się m.in. spotkanie integracyjne wolontariuszy, Gala Wolontariatu, parada wolontariuszy, Godzina dla Gdańska, akcje w przestrzeni publicznej, szkolenia dla wolontariuszy i organizacji koordynujących.

ryc. 5. Wolontariusze na trasie 5. Gdańsk Maraton (2019 r.). Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

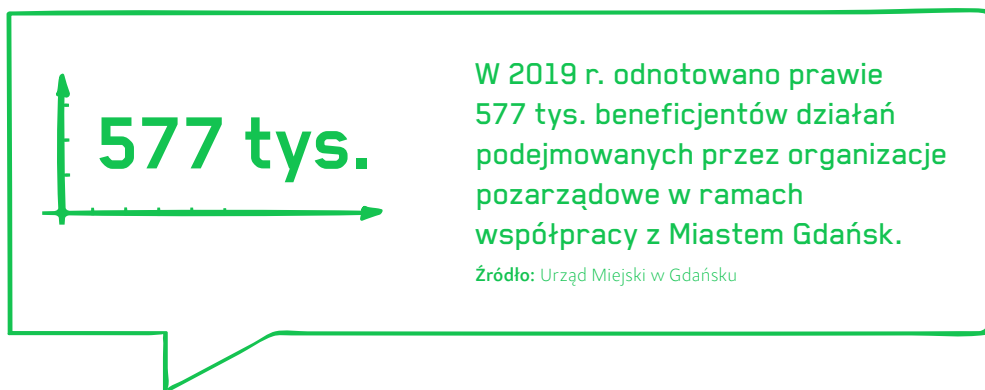
- ➔ **Lokalne centra wolontariatu** – miejsca pośrednictwa wolontariatu na poziomie lokalnych społeczności, nastawione na animację społeczności i tworzenie środowiska do rozwoju wolontariatu lokalnego. W 2019 r. działało w Gdańsku 5 lokalnych centrów (na Stogach, w Nowym Porcie, na Oruni Dolnej, Biskupiej Górze i Dolnym Mieście).
- ➔ **Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018-2030 Korpus Solidarności** – inicjatywa, której celem jest wypracowanie i wdrożenie rozwiązań ułatwiających i zachęcających obywateli do systematycznego oraz długoterminowego angażowania się w wolontariat. Na terenie województwa pomorskiego realizowana jest przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku we współpracy z Regionalnym Centrum Wolontariatu w Słupsku i w partnerstwie z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.
- ➔ **Program Wolontariatu Pracowniczego w Urzędzie Miejskim w Gdańsku** – w ramach programu pracownicy urzędu uczestniczyli w m.in. liczeniu pieniędzy podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, akcji „Każdy Może Pomóc” i przygotowaniu ogródków balkonowych dla seniorów (we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie), licznych zbiórkach (np. gier i puzzli dla małych pacjentów Szpitala Copernicus, pieniędzy dla Fundacji Hospicyjnej), wspieraniu punktu odżywczego podczas imprezy „5 Gdańsk Maraton”, rodzinnej akcji wspierającej pracę gdańskiego zoo. Zrealizowano również konkurs na mini granty na własne inicjatywy pracowników.
- ➔ **Termosfera dla szkolnych kół wolontariatu** – w 2019 r. rozwijano wdrożoną rok wcześniej nowatorską formę rozwoju wolontariatu szkolnego, która opiera się na wprowadzeniu elementów grywalizacji w działania wolontariackie. Uczniowie szkół podstawowych w grupach wykonują misje i zadania, dzięki którym otrzymują punkty i rywalizują ze sobą. Na koniec roku szkolnego najaktywniejsze grupy otrzymują

nagrody podczas specjalnej gali. W 2019 r. zaangażowało się 150 uczniów z 13 szkół.

- **Projekty z zakresu wolontariatu prowadzone przez służby pomocy społecznej** – w 2019 r. ok. 2 tys. klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie skorzystało ze wsparcia wolontariuszy. Podpisano łącznie 196 porozumień z wolontariuszami. Wolontariusze uczestniczyli w organizacji wielu akcji m.in.: przygotowaniu 120 paczek wspomagających dla seniorów i osób niepełnosprawnych, przygotowaniu 23 pakietów szpitalnych dla seniorów i osób niepełnosprawnych, projektu „Starszy Brat Starsza Siostra” dla 16 dzieci w wieku 6-12 lat, projektu „Zjedz obiad z seniorem” dla 13 seniorów. Po raz ósmy zorganizowana została zabawa świąteczna, podczas której odbył się finał akcji „Każdy może pomóc” (paczki przygotowywane przez anonimowych darczyńców) i „Wigilijna paczka” (paczki przygotowywane przez miasto i MOPR). Udzielono pomocy w postaci spersonalizowanych paczek dla 950 dzieci oraz 90 seniorów. W przedsięwzięcie zaangażowanych było ponad 100 wolontariuszy.

Cel operacyjny III.4. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem.

- **Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi** na 2019 r. – współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi przebiega na wielu płaszczyznach, w 2019 r. prowadzono działania w 29 obszarach współpracy. W 2019 r. w ramach programu współpracy przekazano 68,8 mln zł na realizację zadań publicznych (o 13,3 mln zł więcej niż w 2018 r.). Najwięcej środków przeznaczono na zadania z zakresu pomocy społecznej, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, przeciwdziałania uzależnieniom, ochrony zdrowia psychicznego oraz wspierania rozwoju społeczności lokalnych.

- **Powierzchnie biurowe udostępniane organizacjom pozarządowym** – w 2019 r. organizacje pozarządowe użytkowały na preferencyjnych warunkach łącznie 333 lokale z zasobów gminy. Ponadto organizacje pozarządowe mogły korzystać z powierzchni biurowych i sal w miejskich instytucjach na organizację jednorazowych wydarzeń (konferencje, seminaria, warsztaty, spotkania, wystawy itp.).
- **Solidarność Codziennie** – projekt realizowany przez Europejskie Centrum Solidarności polegający na wspieraniu i rozwijaniu działań organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i miejskich aktywistów, które chcą działać zgodnie z misją solidarności społecznej. Udostępniania jest przestrzeń na potrzeby codziennej pracy oraz orga-

nizacji wydarzeń. W 2019 r. odbyło się 1,3 tys. wydarzeń, z przestrzeni skorzystało niemal 13 tys. osób.

ryc. 6. Podczas Świąt Wolności i Solidarności (1-11 czerwca 2019 r.), zorganizowanego w 30. rocznicę pierwszych częściowo wolnych wyborów, utworzono Strefę Społeczną – miasteczko namiotowe w sąsiedztwie Europejskiego Centrum Solidarności, składające się z 13 namiotów tematycznych odnoszących się do różnych sfer życia społecznego: integracji, demokracji, praw człowieka, kultury, solidarności codziennie, lokalności, edukacji, zrównoważonego rozwoju, równości, biblioteki, rozwoju społecznego, ruchów miejskich. Udało się zgromadzić i wyeksponować działania około 200 organizacji pozarządowych z Polski. Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

- ➔ Na zlecenie Miasta prowadzone są **Centrum Organizacji Pozarządowych** oraz **Centrum Inicjowania Rozwoju**, świadczące usługi na rzecz wzmacniania potencjału gdańskich organizacji. Oferta obejmuje zarówno wsparcie merytoryczne (poradnictwo prawne, księgowe biznesowe, asystentura), jak i wsparcie infrastrukturalne (bezpłatne sale szkoleniowych, coworking społeczny). Skorzystały z niej 224 organizacje pozarządowe, udzielono 291 godzin poradnictwa, 60 organizacji skorzystało z oferty wirtualnego biura, a 20 z przestrzeni coworkingowej. Dzięki otrzymanemu wsparciu 20 organizacji po raz pierwszy aplikowało o środki publiczne ze źródeł lokalnych i krajowych, a 20 stworzyło indywidualne plany rozwoju. Ponadto wydano broszurę „Wsparcie w aktywności” zawierającą podstawowe informacje o ofercie.
- ➔ **Kuźnia Liderów Gdańskich NGO** – cykl praktycznych warsztatów dla liderów i liderów organizacji pozarządowych. W 2019 r. zrealizowano kolejną edycję, uczestniczyło w niej 12 przedstawicieli gdańskich organizacji pozarządowych.
- ➔ **Akademia Aktywnej Społeczności** – projekt wzmacniający kompetencje organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, aktywistów, aktywistek, edukatorów, edukatorek. W 2019 r. przeprowadzono: siedem 2-dniowych bezpłatnych warsztatów (117 uczestników), konsultacje księgowe (11 osób), cykl anty-wypalenionych indywidualnych sesji coachingowych (4 osoby).

- ➔ **Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych** – jest partnerem miasta w procesach konsultacji aktów prawa lokalnego mających wpływ na sferę pożytku publicznego oraz wchodzi w skład stałego zespołu przygotowującego roczne i wieloletnie programy współpracy Gdańska z organizacjami pozarządowymi. W 2019 r. wybrano nowy skład rady na kolejną kadencję. Rada liczy 15 członków – przedstawicieli organizacji pozarządowych, działających na terenie Gdańska.
- ➔ **Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego** – nagrody przyznawane za działalność organizacjom pozarządowym i społecznikom. W 2019 r. przyznano nagrody za 2018 r. w trzech kategoriach: Gdańska Organizacja Pozarządowa Roku (nagrodę otrzymało Stowarzyszenie Nowy Port Sztuki), Gdański Darczyńca Roku (Julian Pawlukiewicz), Gdański Społecznik Roku (Agnieszka Buczyńska). Ponadto wyróżnienia w kategorii Gdańska Organizacja Pozarządowa Roku otrzymały Fundacja Generacja oraz Fundacja Inicjowania Rozwoju Up Foundation.

ryc. 7. Gala wręczenia Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego. Nz. nagrodę dla Gdańskiej Organizacji Pozarządowej Roku odbiera Marcin Bildziuk ze Stowarzyszenia Nowy Port Sztuki. Fot. Jerzy Pinkas / gdansk.pl

- ➔ **Forum Inicjowania Rozwoju** – w 2019 r. odbyła się 8. edycja wydarzenia, będącego okazją do wymiany doświadczeń i zacieśniania współpracy przedstawicieli sektorów publicznego, pozarządowego i biznesowego. Hasłem przewodnim spotkania było „Różnorodność. Człowiek i Środowisko”. Udział wzięło 150 osób. Forum poprzedził cykl sześciu Spotkań dla Współpracy: CSR.WARTO(ści).
- ➔ **Narzędzia współpracy z NGO** – w kolejnych komórkach i jednostkach Urzędu – Biurze Prezydenta ds. Sportu oraz Gdańskim Urzędzie Pracy – wdrożono elektroniczny system obsługi dotacji witkac.pl. Kontynuowano wydawanie Newslettera Gdańskich Organizacji Pozarządowych, który stał się stałym narzędziem komunikacji pomiędzy miastem a or-

ganizacjami oraz pomiędzy samymi organizacjami.

- **Civic eState. Współdzielone miejskie dobra publiczne** – projekt międzynarodowy, w którym Gdańsk uczestniczy razem z kilkoma miastami z innych krajów Europy. W Gdańsku przedsięwzięcie jest ukierunkowane na przeprowadzenie trzech pilotaży/eksperymentów: pierwszy z nich to stworzenie Centrum Obywatelskiego (SocialHUB), czyli przestrzeni dla wspierania innowacji społecznych w budynku przy ul. Dolna Brama 8, drugi związany jest ze społecznościowym zarządzaniem jednego z istniejących domów sąsiedzkich, a trzeci będzie polegał na tworzeniu metodologii współzarządzania budynkiem komunalnym z udziałem ich mieszkańców.

Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

- **Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020** – celami programu są: poprawa warunków funkcjonowania rodzin, podniesienie jakości systemu pieczy zastępczej i skuteczności procesu usamodzielniania, doskonalenie systemu wspierania pieczy zastępczej i wspierania rodziny. W 2019 r. zrealizowano szereg działań na rzecz wspierania rodziny i opieki nad dziećmi, nad którymi nie mogą jej sprawować rodzice, m.in.:
- asystenci rodziny współpracowali z 351 rodzinami, w których opieką objęto 771 dzieci i młodzieży;
 - utworzono 4 placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie połączonej, czyli opiekuńczo-specjalistycznej;
 - opracowano standardy działania placówek wsparcia dziennego w Gdańsku;
 - udzielano specjalistycznego wsparcia i porad dla rodzin zastępczych i dzieci. Stałym wsparciem objęto 414 rodzin. Przeprowadzono 4 cykle szkoleniowe dla kandydatów na rodziny zastępcze (dla 46 osób) oraz 1 szkolenie dla kandydatów na rodziny zawodowe (dla 11 osób). Wsparcia rodzinom zastępczym udzieliło także 20 rodzin pomocowych;
 - objęto opieką dzieci zgodnie z postanowieniami sądu w pieczy rodzinnej (127 dzieci) i instytucjonalnej (131 dzieci);
 - monitorowano sytuację życiową 280 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Ponadto 129 wychowanków objęto wsparciem w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, 206 wychowanków wsparciem na kontynuowanie nauki, 35 wychowanków wsparciem na zagospodarowanie i 26 wychowanków wsparciem na usamodzielnienie.
- **Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie** – jest kompleksowym zbiorem działań służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinach w Gdańsku. Działania programu objęły projekty edukacyjno-profilaktyczne, szkolenia, świadczenie konsultacji, pomoc psychologiczną, ale także interwencje i pomoc rodzinom w kryzysie, m.in.:
- prowadzono 8 punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie;
 - zrealizowano 5 programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyło 1115 osób oraz 67 rodzin;

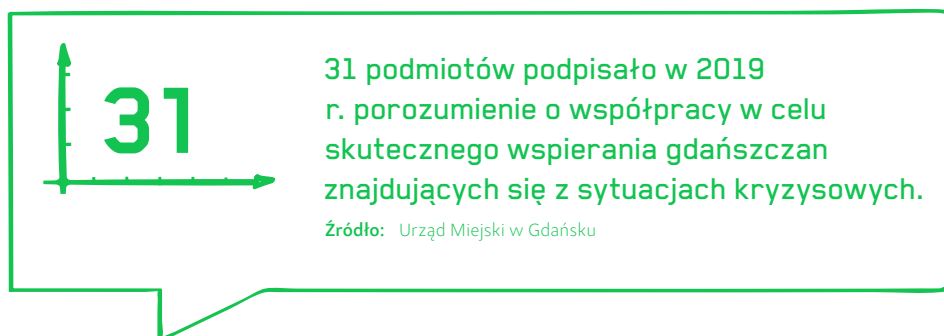
- podjęto 543 interwencje w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie;
- zrealizowano programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie – korekcyjno-edukacyjny (ukończony przez 13 osób) i psychologiczno-terapeutyczny (12 osób);
- kontynuowano procedurę Niebieskich Kart i organizowania pracy Grup Roboczych – 5 spotkań, 543 powołanych GR, 716 rodzin objętych pomocą GR (NK), 2176 spotkań GR;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej został włączony w strukturę Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Łącznie w całym roku ośrodek przyjął 3,6 tys. zgłoszeń i udzielił 2,1 tys. porad psychologicznych. Z hostelu skorzystało 60 osób;
- utworzono Centrum Pomocy Dzieciom, świadczące kompleksową pomoc dzieciom i młodzieży, które były ofiarami przestępstwa (przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej). Wsparciem centrum objęto 405 osób, w tym 200 dzieci i młodzieży, 170 opiekunów prawnych dziecka oraz 35 profesjonalistów miejskich.

ryc. 8. Centrum Pomocy Dzieciom zostało otwarte w 2019 r. przy ul. Uphagena.
Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

➔ **Interwencja kryzysowa** – interdyscyplinarne działania podejmowane na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, których celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z bieżącymi sprawami. Zapewniono całodobową pomoc psychologiczną oraz pomoc w formie zapewnienia hostelu (przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej), prowadzono koordynację działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty, organizowano dyżury interwencyjne pracowników socjalnych. Po zabójstwie prezydenta Pawła Adamowicza podjęte zostały działania pomocowe dla

mieszkańców – uruchomiono wsparcie psychologiczne, psychiatryczne i terapeutyczne, udzielono łącznie 622 konsultacji psychologicznych. W 2019 r. w ramach Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi i prawnymi. Celem jest integracja działań w zakresie skutecznego, interdyscyplinarnego i komplementarnego wsparcia udzielanego mieszkańcom i mieszkankom Gdańska znajdującym się w sytuacjach kryzysowych i podniesienie skuteczności działań. Dokument podpisało 31 podmiotów.

- Na podstawie przyjętej w Gdańsku „**Procedury interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka**” przeprowadzono cykl szkoleń dot. rozpoznawania przemocy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wdrażania procedur ochrony dziecka. Szkoleniami objętych zostało 65 gdańskich specjalistów.
- **Wsparcie specjalistyczne** – z poradnictwa specjalistycznego korzystają osoby i rodziny wymagające wsparcia wykraczającego poza pomoc świadczoną przez pracownika socjalnego lub asystenta rodziny. Poradnictwo specjalistyczne prowadzi do wzmocnienia rodzin w zakresie odpowiedzialności za własną sytuację życiową. Obejmuje m.in.: stały dostęp do porad specjalistów (psychologa, prawnika i pedagoga), mediacje rodzinne, poradnictwo dla rodzin z dziećmi w pieczy, poradnictwo dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe, wsparcie dla rodzin w kryzysie, doradztwo metodyczne dla pracowników socjalnych.
- **Kompleksowe wsparcie dla rodzin w kryzysie** zapewniały 2 poradnie prowadzone przez organizacje pozarządowe, zapewniając m.in. indywidualną psychoterapię krótkoterminową, psychoterapię rodzin, psychoterapię par, konsultacje psychiatryczne. Łącznie objęto wsparciem 139 osób, 25 rodzin, 18 dzieci i młodzieży.
- **Gdańsk z rodziną** – projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, którego celem był rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. W 2019 r. odbyły się m.in. otwarte wykłady dla gdańszczan o charakterze profilaktycznym oraz warsztaty dla uczniów gdańskich szkół. Łącznie działaniami w projekcie objęto 776 mieszkańców.
- **Program „Duża Gdańska Rodzina”** – oferta świadczona w ramach programu skierowana jest do rodzin wielodzietnych, jej celem jest zwiększenie dostępności niektórych usług tym rodzinom oraz promocja modelu rodziny wielodzietnej i pozytywnego jej

wizerunku. Karta Dużej Gdańskiej Rodziny umożliwia m.in.: bezpłatne korzystanie z komunikacji miejskiej, bezpłatny wstęp do Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego, zapewnia ulgi w opłatach za pobyt dziecka z rodziny wielodzietnej w żłobku Gdańskiego Zespołu Żłobków. W 2019 r. zawarto 3 nowe porozumienia partnerskie wprowadzające ulgi i zniżki dla posiadaczy gdańskiej karty. Ogółem w program zaangażowane były 44 podmioty gospodarcze oferujące rodzinom wielodzietnym zniżki na swoje usługi i produkty. W 2019 r. z karty korzystało z prawie 20 tys. osób, wydano prawie 1,6 tys. nowych kart.

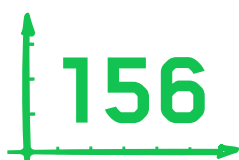
- ➔ **Budowa siedziby Pogotowia Opiekuńczego przy ul. Sobieskiego** – w ramach zadania powstały trzy wolnostojące budynki, zlokalizowane przy zbiegu ulic Wagnera i Sobieskiego. Budynki zostały zaprojektowane jako dwukondygnacyjne podpiwniczone obiekty, które będą pełnić funkcję mieszkalną, a jeden z nich dodatkowo funkcję administracyjną i opieki specjalistycznej. Pod koniec 2019 r. prowadzone były roboty związane z zagospodarowaniem terenu oraz trwały czynności odbiorowe. Budowa została ukończona w 2020 r.

Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.

Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Infrastruktura

- ➔ **Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023** – celem programu jest integrowanie działań związanych z polityką mieszkaniową oraz pomocą i integracją społeczną. Program realizowany jest na podstawie dwóch modeli: Modelu Mieszkań Wspomaganych (realizowany przez 11 projektów, np. Osiedle Sitowie, Osiedle Świrskiego, Zamieszkać u siebie, mieszkania dla osób z niepełnosprawnościami, w kryzysie bezdomności, cudzoziemców) oraz Modelu Mieszkań ze Wsparciem (realizowany przez 5 projektów, w tym dom ekologiczny ze wsparciem Dolne Młyny, Centrum Treningu Umiejętności Społecznych). W 2019 r. na potrzeby programu przeznaczono 8 kolejnych lokali mieszkalnych, w których zaczęło funkcjonować 6 nowych mieszkań ze wsparciem i 2 nowe mieszkania wspomagane. Ogółem w 2019 r. funkcjonowało w ramach Programu 156 mieszkań: w 54 mieszkaniach wspomaganych objęto wsparciem 291 osób, a w 102 mieszkaniach ze wsparciem - 141 osób. Ponadto w Gdańsk przystąpił do projektu Housing First – Najpierw Mieszkanie, którego celem jest wdrożenie nowego rozwiązania mieszkaniowego dla osób w kryzysie bezdomności zmagających się z problemami psychicznymi i uzależnieniami.

Ogółem w 2019 r. w ramach Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym funkcjonowało 156 mieszkań, w których wsparciem objęto 432 osoby.

Źródło: Urząd Miejski w Gdańsku

- ➔ **Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych** jest innowacyjnym na skalę kraju rozwiązaniem, które ma przeciwdziałać rosnącemu

zadłużeniu mieszkańców, przestępstwom ekonomicznym oraz negatywnym zjawiskom z nimi związanym. W jego realizacji uczestniczy ok. 50 osób – przedstawiciele różnych instytucji i organizacji. W 2019 r. kontynuowane były działania i akcje edukacyjne skierowane do mieszkańców. Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego udzieliło 337 porad specjalistycznych, 1333 osobom udzieliło informacji w ramach infolinii, stworzyło 177 indywidualnych planów wyjścia z zadłużenia oraz przeprowadziło 44 spotkania grupy wsparcia. Zrealizowane zostały akcje edukacyjne Dzień bez Długów oraz Tydzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego.

→ **Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018–2023** – zapewnia kompleksowe wsparcie osobom bezdomnym i działa na rzecz ich społecznej reintegracji. W jego ramach prowadzone są różnorodne działania wspomagające osoby w kryzysie bezdomności. Wśród działań realizowanych w 2019 r. były m.in.:

- Gdańskie Forum Współpracy, w ramach którego podejmowane były wspólne działania instytucji miejskich i organizacji pozarządowych, m.in. kompleksowo wspierających osoby bez dachu nad głową;
- Autobus SOS – pomoc mobilna z dostępem do m.in. usług ratownika medycznego, pracownika socjalnego/streetworkera oraz gorącego posiłku w okresie zimowym. Funkcjonował w okresie jesienno-zimowym. Średnio dziennie korzystały z niego 64 osoby;
- zapewnienie schronienia – 259 osób skorzystało z noclegowni, 473 osoby przebywały w schroniskach, 180 osób skorzystało z placówki dla osób nadużywających alkoholu i uzależnionych;
- świetlica dla osób w kryzysie bezdomności – z pomocą animatorów społecznych, opiekuna czy pracownika socjalnego osoby w kryzysie bezdomności w świetlicy miały okazję bezpiecznie i aktywnie spędzić dzień;
- kontrakt socjalny – narzędzie pracy z osobami bezdomnymi, w którym zapisane są uprawnienia i zobowiązania do działań. Kontraktem objętych było 416 osób;
- indywidualny plan wychodzenia z bezdomności, polegający na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. W 2019 r. plan zawarto z 31 osobami;
- usamodzielnianie osób bezdomnych – w procesie uczestniczyło 90 osób, z czego 31 stanowiły osoby usamodzielniane w mieszkaniach treningowych z wolnego rynku, a 59 w mieszkaniach z zasobu miejskiego. 88 osób w kryzysie bezdomności usamodzielniało się;
- usługa typu outreach – rozwój wsparcia w formie streetworkingu. Dwóch streetworkerów nawiązało 1310 kontaktów z osobami bezdomnymi;
- wdrożenie rozwiązań mieszkaniowych w nurcie redukcji szkód skierowanych do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej na podstawie metody „Housing First” – podpisano umowę partnerską na realizację projektu;
- kampania edukacyjna skierowana do mieszkańców i turystów nt. przeciwwskazań do wspierania żebractwa oraz właściwych sposobów reagowania.

ryc. 9. W okresie jesienno-zimowym osoby w kryzysie bezdomności mogły korzystać ze wsparcia udzielanego w mobilnym Autobusie SOS: ciepłego posiłku, usług ratownika medycznego i pracownika socjalnego. Fot. Dominik Paszliński / gdansk.pl

➔ **Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku na lata 2015-2020** – kompleksowy program wsparcia osób niepełnosprawnych. W ramach programu przewidziano m.in. wsparcie poprzez asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne oraz w zakresie mieszkaniowym i rehabilitacyjnym. Działania podjęte i zrealizowane w 2019 r. to m.in.:

- utworzenie nowego środowiskowego domu samopomocy dla 40 osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami demencyjnymi przy ul. Sterniczej. Ponadto utworzono 2 miejsca całodobowe okresowego pobytu przy środowiskowym domu samopomocy przy ul. Jagiellońskiej. Liczba miejsc w środowiskowych domach samopomocy wzrosła do 315 (w 2018 r. były 273 miejsca);
- pozyskanie dofinansowania (kolejny raz) na prowadzenie dwóch dziennych domów pomocy w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” (ul. Dolna 4 oraz ul. Św. Barbary 3);
- przystąpienie do programu „Opieka wytchnieniowa” w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Dzięki usłudze opiekunowie osób z niepełnosprawnościami mieli możliwość m.in. załatwienia codziennych spraw, odpoczynku czy podjęcia działań w kierunku zatrudnienia;
- poszerzenie oferty usług opiekuńczych i specjalistycznych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez pozyskanie środków z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w ramach realizacji programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”;

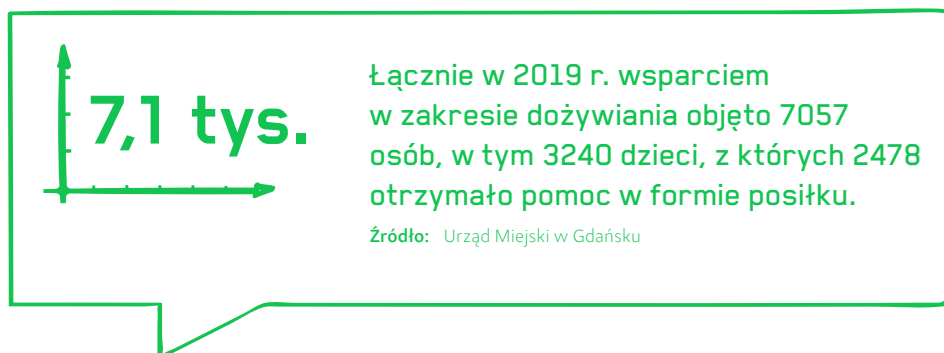
Powiązanie
z Programem
Operacyjnym
Innowacyjność
i Przedsiębior-
czość

- rozwinięcie usługi asystenta osoby z zaburzeniami psychicznymi wspierającego w procesie rozwoju, usamodzielniania i włączania w różnych obszarach życia. Z usługi skorzystało 76 osób. Ponadto pozyskano dofinansowanie z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w wysokości ponad 1,5 mln zł na realizację zadania w 2020 r.;
- utworzono 2 nowe mieszkania wspomagane dla osób z niepełnosprawnością (8 miejsc). Łącznie w Gdańsku jest 16 takich mieszkań (58 miejsc) i 2 miejsca interwencyjne.

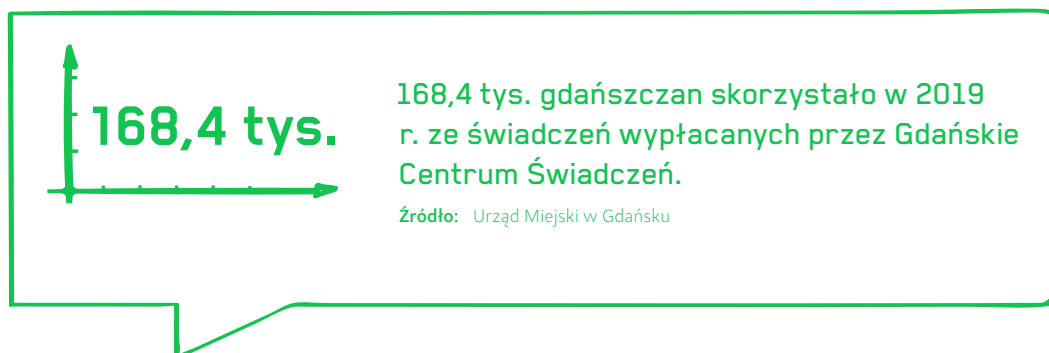
→ **Aktywizacja społeczno-zawodowa** – działania i projekty wspierające w powrocie na rynek pracy, skierowane głównie do osób w szczególnie trudnej sytuacji, m.in.:

- projekt „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku - komponent aktywnej integracji”, którego celem jest kompleksowe wsparcie mieszkańców Gdańska w powrocie na rynek pracy. Do końca 2019 r. wsparciem objęto 442 osoby;
- projekt „System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku - komponent usług społecznych”, którego celem jest zwiększenie dostępności do usług społecznych dla mieszkańców Gdańska. Do końca 2019 r. ze wsparcia w projekcie skorzystało 336 osób;
- projekt „GPS – Gotowość Praca Samodzielność II”, którego celem jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Do końca 2019 r. wsparciem objęto 282 osoby;
- projekt „Cała Naprzód”, realizowany we współpracy Gminą Pszczółki i Gminą Suchy Dąb, skierowany głównie do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Pierwsza edycja projektu zakończyła się w 2019 r., 29 osób uzyskało kwalifikacje zawodowe, a 33 osoby podjęły zatrudnienie. Rozpoczęła się druga edycja, w której wsparcie do końca roku uzyskało 30 osób.
- projekt „Z nami zbudujesz swoją przyszłość – aktywizacja zawodowa 30+”, W 2019 r. zakończyła się pierwsza edycja, w ramach której wsparciem objęto 65 osób. Rozpoczęto realizację drugiej edycji projektu;
- projekty „Aktywizacja osób bezrobotnych w powiecie M. Gdańsk i gdańskim” oraz „Zintegrowana inwestycja w Talenty II”, ukierunkowane na uzyskanie zatrudnienia przez osoby pozostające bez pracy oraz na poprawę sytuacji zawodowej osób pracujących znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy;
- projekt „Odkryj swój kapitał”, ukierunkowany na zwiększenie zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- projekt „Pracownicy 30+. Program aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru metropolitalnego”. W 2019 r. zakończono realizację pierwszej edycji projektu, w ramach której wsparciem objęto 59 osób oraz rozpoczęto realizację drugiej edycji projektu;
- program „Mama na etacie” – adresowany był do kobiet wchodzących/ powracających na rynek pracy po urlopie macierzyńskim/ wychowawczym. Z oferowanego wsparcia skorzystało 51 kobiet, 96% z nich podjęło zatrudnienie;
- program „Praca dla Seniorek i Seniorów”, skierowany do osób powyżej 60. roku życia, które mimo posiadania prawa do emerytury lub renty zdecydowały się być nadal aktywne zawodowo. Udział wzięło 87 osób.

- warsztaty motywacyjne dla osób długotrwale bezrobotnych oraz poradnictwo zawodowe dla osób z orzecznym stopniem niepełnosprawności.
- **Punkty informacyjno-konsultacyjne** umożliwiają wczesne podejmowanie działań na rzecz osób potrzebujących pomocy oraz świadczą pomoc w ramach specjalistycznej sieci wsparcia. W 2019 r. działały: centrum informacji i wsparcia dla niewidomych i słabowidzących mieszkańców Gdańska, 19 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, centrum informacji przy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Hożej, punkt wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto w każdym z 9 centrów pracy socjalnej MOPR wszystkim mieszkańcom Gdańska poradnictwo udzielają pracownicy socjalni oraz zapewniany jest stały dostęp do porad specjalistów: psychologa, prawnika i pedagoga, mediacji rodzinnej, diagnozy psychofizycznej dziecka i diagnozy dziecka pod kątem FASD.
- **Program osłonowy w zakresie dożywiania** – gdańszczanie znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej mogli skorzystać z dożywiania w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz miejskiego programu osłonowego, będącego rozszerzeniem i uzupełnieniem programu rządowego. W 2019 r. udzielono wsparcia przez dofinansowanie posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach, zapewnienie dowozu posiłków dla osób starszych do miejsca ich zamieszkania, zapewnienie posiłków w jadłodajniach dla osób dorosłych, organizację paczek świątecznych dla dzieci z najuboższych rodzin, przyznanie świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

- Zakończenie prac nad opracowaniem **standardów usług opiekuńczych**, które regulują sposób świadczenia usług w miejscu zamieszkania.
- **Za Życiem** – w związku z programem i ustawą Za życiem, skierowaną do kobiet w ciąży, w szczególności w ciąży powikłanej, a także do rodzin z dziećmi, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę, w Gdańsku realizowano usługi wspierające i rehabilitacyjne (przygotowano 24 asystentów rodziny i 1 rodzinę wspierającą oraz zwiększono dotację na uczestnika zajęć w środowiskowych domach samopomocy) oraz usługi mieszkaniowe (kontynuowano wsparcie w 2 mieszkaniach chronionych dla 7 osób oraz uruchomiono jedno nowe mieszkanie chronione dla 4 osób).
- **Gdańskie Centrum Świadczeń** – wyspecjalizowana jednostka do obsługi świadczeń wypłacanych na rzecz gdańskich rodzin. Świadczenia stanowią wsparcie finansowe w procesie edukacyjnym, wychowawczym, opiekuńczym czy integracyjnym. Najwięcej osób korzystało ze świadczenia w ramach programu „Rodzina 500 plus”, wprowadzone w 2019 r. zmiany przepisów spowodowały objęcie tym programem prawie 80 tys. gdańskich dzieci i młodzieży. Ponadto w 2019 r. Centrum podjęło realizację nowego świadczenia – Gdańskiego Bonu Żłobkowego.

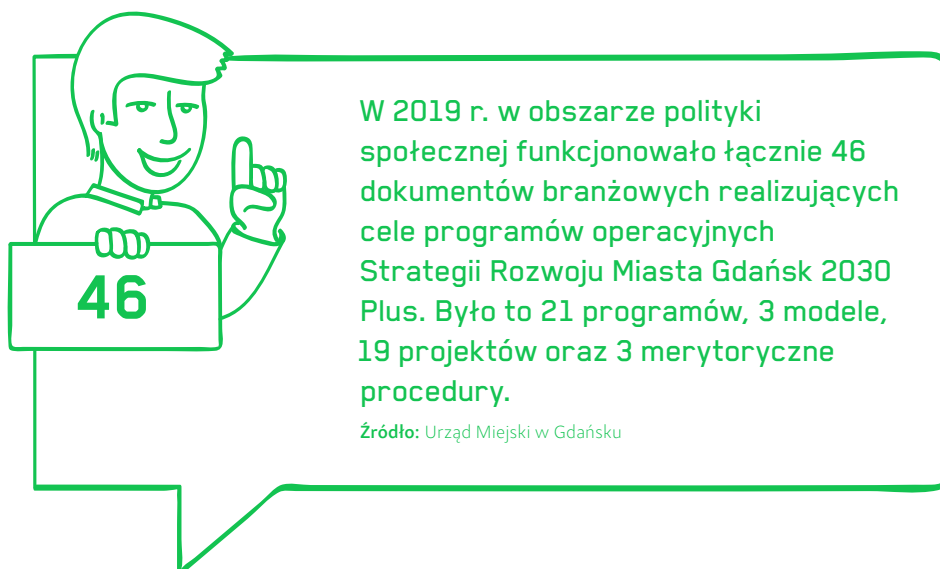
→ **Modernizacje w placówkach pomocy społecznej:**

- zakończono I etap przebudowy DPS Polanki. Zrealizowane roboty polegały przede wszystkim na likwidacji barier architektonicznych, zwiększeniu powierzchni pokoi pensjonariuszy i wydzieleniu w nich węzłów sanitarnych, a także modernizacji istniejących w budynku instalacji. Prace były prowadzone w latach 2017-2019, ich łączny koszt wyniósł prawie 8 mln zł. Rozpoczęty został II etap przebudowy zaplanowany na lata 2019-2020 (łączny koszt ok. 6 mln zł);
- wykonano I etap montażu instalacji klimatyzacji, obejmujący 8 pomieszczeń DPS Ostoja;
- zakupiono komplet podnośników podsufitowych dla osób niepełnosprawnych w DPS Orunia;
- rozpoczęto przebudowę budynku przy ul. Reduta Wyskok 6AB, do którego planowane jest przeniesienie środowiskowego domu samopomocy, który w obecnej lokalizacji nie spełnia standardu wymaganego przepisami prawa.

Cel operacyjny III.7. Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną.

- **Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030** – podstawowy dokument nakreślający kierunki rozwoju społecznego w Gdańsku. Identyfikuje trudności i problemy gdańszczan oraz wskazuje optymalne kierunki rozwiązań. Strategia jest realizowana poprzez branżowe programy, projekty, modele, procedury i plany. W 2019 r. działania skupiały się na:
- upowszechnieniu wśród realizatorów strategii opracowanego katalogu rezultatów ze wskaźnikami dla 7 kierunków wskazanych w strategii, które w kolejnych latach będą poddawane systematycznemu monitoringowi;
 - cyklicznej analizie wydatków na realizację celów strategii;
 - pracy Zespołu Zarządzającego, monitorującego realizację strategii;
 - poprawie efektywności prowadzonych działań;
 - kontynuowaniu wdrażania systemu informatycznego służącego zarządzaniu obszarem usług społecznych świadczonych przez miasto z wykorzystaniem systemu witkac.pl.

- W 2019 r. opracowano i uchwalono jeden **nowy branżowy dokument**: Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2020. Dokument ten jest z mocy prawa dokumentem rocznym.

- **Współpraca metropolitalna** – głównym wymiarem współpracy był udział miasta w procesie przygotowywania Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 poprzez uczestnictwo w spotkaniach roboczych i konsultacjach społecznych. Ważnym obszarem aktywności były również projekty metropolitalne realizowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, dzięki którym zwiększany jest dostęp do usług społecznych. Podobne działania podejmowane były na podstawie partnerstwa z okolicznymi samorządami w ramach projektów aktywizujących zawodowo i społecznie beneficjentów projektu.
- **Współpraca krajowa i ponadnarodowa w zakresie polityki społecznej** – wymiana wiedzy i doświadczeń, a także realizacja wspólnych projektów. Głównymi obszarami współpracy w 2019 r. były mieszkalnictwo społeczne oraz rozwiązywanie problemu bezdomności. Kluczowym partnerem w kraju była Unia Metropolii Polskich. Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego został – w projekcie prowadzonym przez Ogólnopolską Federację na Rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności we współpracy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – uznany za dobrą praktykę w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności i zarekomendowany do wdrożenia w średnich i dużych miastach. Ponadto została zorganizowana wizyta studyjna w Lizbonie, której rezultatem było poznanie doświadczeń portugalskich w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności ulicznej prowadzonego metodą Housing First. Gdańsk uczestniczy w realizacji międzynarodowego projektu „Civic eState. Współdzielone miejskie dobra publiczne”. W 2019 r. odbyło się 6 spotkań Lokalnej Grupy Urbact, międzysektorowego zespołu interesariuszy projektu.
- **Prawo lokalne na rzecz integracji i pomocy społecznej** – najważniejsze działania i inicjatywy prowadzone w 2019 r. to: przygotowanie w dialogu społecznym (również z udziałem osób w kryzysie bezdomności) zapisów – pierwszej w Polsce – Karty Praw Osób Bezdomnych, powołanie Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej łączącego 31

podmiotów (instytucji i organizacji), rozpoczęcie wdrażania Modelu na rzecz Równego Traktowania (opracowano pierwszy dwuletni plan na lata 2019-2020), opracowanie regulaminu precyzującego zasady kwalifikacji do mieszkań ze wsparciem.

- **Badania, monitoring i ewaluacja** – w 2019 r. wdrażane były rekomendacje wynikające z ewaluacji dokumentów strategicznych przeprowadzonej w 2018 r. (przyjęto zasadę, że ewaluacja następuje co 2 lata). Podjęto ponadto projekty badawcze w obszarze problemu uzależnień: badanie ESPAD dot. używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych (na próbie 1517 osób w wieku 15-18 lat), badanie wzorców konsumpcji alkoholu (na próbie 1004 osób dorosłych), diagnozę problemu narkotyków i narkomanii oraz ewaluację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii (na próbie 1004 osób dorosłych). Ponadto zrealizowano badanie ewaluacyjne szczegółowych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii za lata 2017-2018.

KOMENTARZ KOORDYNATORA PROGRAMU OPERACYJNEGO

Gdańsk, jak inne miasta w Polsce i Europie, mierzy się z wieloma wyzwaniami społecznymi, wśród których są między innymi potrzeby starzejącego się społeczeństwa, problemy zdrowia psychicznego, zadłużenie oraz wzrastająca liczba upadłości konsumenc- kich, migracje, potrzeba stałego wsparcia rodzin. W 2019 roku intensywnie pracowaliśmy na rzecz osób dotkniętych problemem bezdomności w Gdańsku. W ramach Gdańskiego Programu Rozwiązywania Problemów Bezdomności na 2018-2023 zostało powołane Gdańskie Forum Współpracy. W ramach Forum wspólnie działały instytucje miejskie i organizacje pozarządowe m.in. kompleksowo wspierające osoby bez dachu nad głową. Forum pracowało w grupach roboczych: Grupa ds. Integracji Społecznej, Grupa ds. Rozwoju i Badań, Grupa Zadaniowo-Edukacyjna, Grupa ds. Zdrowia oraz Grupa ds. Karty Praw Osób Bezdomnych. W ramach Forum zostały wypracowane pierwsze w Polsce zapisy do Karty Praw Osób Bezdomnych, która została przyjęta przez radę miasta w lutym 2020 roku.

Rok 2019 przejawiał się w Gdańsku nadzwyczajną aktywnością obywatelską. Przybierała ona szczególnie formy aktywności wyborczej: udziałem mieszkańców i mieszkanek w wyborach parlamentarnych, do Parlamentu Europejskiego, przedterminowym wyborze Prezydenta Gdańska, ale przede wszystkim w rekordowej frekwencji w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej – na poziomie 72,54%.

Obchodziliśmy w Gdańsku ważne rocznice, między innymi 80. rocznicę wybuchu II Wojny Światowej, ale również 30. rocznicę wyborów z 4 czerwca 1989 roku. W organizację Święta Wolności i Solidarności, które obchodziliśmy od 1 do 11 czerwca włączyły się nie tylko władze samorządowe, ale także instytucje kultury i - przede wszystkim - wolontariusze. Aż 250 osób z całej Polski pomagało w przygotowaniu wydarzenia. Podczas Święta Wolności i Solidarności zorganizowano „Strefę Społeczną” – miasteczko namiotowe na stocznio- wym terenie między Europejskim Centrum Solidarności, a historyczną Salą BHP, składające się z 13 namiotów tematycznych odnoszących się do różnych sfer życia społecznego: Integra- cja, Demokracja, Prawa Człowieka, Kultura, Solidarność codziennie, Lokalność, Edukacja, Zrównoważony rozwój, Wsparcie społeczne, Równość, Biblioteka, Rozwój społeczny, Ruchy miejskie. Udało się zgromadzić i wyeksponować działania około 200 organizacji pozarząd- owych z całej Polski, stworzono przestrzeń debat, strefę działań artystycznych, warsztatów tematycznych, animacji dla dzieci, miejsce do odpoczynku, a przede wszystkim przestrzeń wymiany poglądów, doświadczeń i dobrych praktyk. Wysokie zaangażowanie gdańszczan w sprawy obywatelskie jest dowodem na skuteczność działań podejmowanych na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Maria Maślak

*zastępca dyrektora ds. Programów i Projektów
Społecznych Wydziału Rozwoju Społecznego,
Urząd Miejski w Gdańsku*

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cel III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób.	III.1.a. Liczba ofert w poszczególnych usługach społecznych zgodnie z katalogiem usług społecznych	●	●	●	w trakcie realizacji, dane będą dostępne za 2017 r.		katalog w trakcie opracowania	907
	Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku							
	III.1.b. Poczucie możliwości realizacji własnych celów życiowych w ocenie mieszkańców	●	●	●	71,0%	●	73,4%	●
	Odsetek respondentów, którzy w 2016 r. w badaniu „Jakość życia w Gdańsku” udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Jak ocenia Pan(i) możliwość realizacji własnych celów życiowych?”							
	Źródło: Badanie „Jakość życia w Gdańsku”, 2016 r.							
	III.1.c. Liczba dzielnic, w których działają partnerstwa lokalne	●	●	●	8 (Orunia, Nowy Port, Dolne Miasto, Biskupia Górka, Siedlce, Przy- morze, Osowa, Strzyża)	10 (Osowa, Siedlce, Piecki- -Migowo, Strzyża, Stogi z Przeróbką, Nowy Port, Orunia, Ujeścisko, Biskupia, Górka / Stary Chełm, Dolne Miasto)	10 (Osowa, Siedlce, Piecki- -Migowo, Strzyża, Stogi z Przeróbką, Nowy Port, Orunia, Ujeścisko, Biskupia, Górka / Stary Chełm, Dolne Miasto)	10 (Osowa, Siedlce, Piecki- -Migowo, Strzyża, Stogi z Przeróbką, Nowy Port, Orunia, Ujeścisko, Biskupia, Górka / Stary Chełm, Dolne Miasto)
	Partnerstwa lokalne to formalna lub nieformalna koalicja organizacji, instytucji i innych podmiotów z sektora pozarządowego, publicznego i prywatnego, działająca w danej dzielnicy lub rejonie, współpracująca z Wydziałem Rozwoju Społecznego i wpisana na listę gdańskich partnerstw lokalnych							
	Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku							

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
III.1.d.	Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu senioralnego, młodzieżowego, kulturalnego	10	114	127	137	254	272	301
	W ramach ww. funduszy co roku przeznaczana się określoną kwotę na animowanie działań nieformalnych grup gdańszczyzan							
	Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku							
	w tym:							
	fundusz senioralny	10	63	80	66	67	99	81
III.1.e.	fundusz młodzieżowy	●	51	47	50	103	36	85
	fundusz kulturalny	●	●	●	21	84	59	63
	fundusz sąsiedzki							
III.1.e.	W ramach ww. funduszy co roku przeznaczana się określoną kwotę na animowanie działań nieformalnych grup gdańszczyzan	●	●	●	●	●	78	72
	Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku							
	Inicjatywa lokalna to animowanie działań społeczności lokalnych; polega na współpracy UMG z mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadań, których inicjatorami są nieformalne grupy mieszkańców. Zakres inicjatyw lokalnych został określony z art. 19b Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.	●	●	●	w trakcie realizacji, dane będą dostępne za 2017 r.		●	3
III.1.e.	Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku							

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cel III.2. Zwiększenie roli mieszkańców, organizacji, instytucji i innych podmiotów w kreowaniu polityk miejskich.	III.2.a. Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz procesów partycypacyjnych <i>W ramach wskaźnika liczono poszczególne konsultacje społeczne i procesy partycypacyjne, zrealizowane przez Urząd Miejski w Gdańsku i jednostki organizacyjne Miasta</i> <i>Źródło: Biuro Prezydenta, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	86	102	196	147
	III.2.b. Zadowolenie mieszkańców z możliwości wpływania na działania władz miasta <i>Odsetek respondentów, którzy w 2016 r. w badaniu opinii społecznej w Gdańsku udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Jak ocenia Pan(i) swoje możliwości wpływania na działania władz miasta w Gdańsku?”</i> <i>Źródło: Badanie opinii społecznej realizowane na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gdańsku</i>	●	●	●	28,1%	●	28,1%	●
	III.2.c. Frekwencja w głosowaniu w ramach budżetu obywatelskiego <i>Źródło: Biuro Prezydenta, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	brak budżetu obywatelskiego	13,6% – pilotaż / 10,1% – Budżet Obywatelski	9,1%	10,0%	11,3%	12,4%	11,4%
Cel III.3. Zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej.	III.3.a. Liczba zbudowanych „ścieżek wolontariatu” <i>„Ścieżki wolontariatu” to programy wolontariatu realizowane na 6 obszarach, w których działają wolontariusze; zostały opisane w dokumencie Partnerstwa na rzecz Wolontariatu Miasta Gdańska</i> <i>Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	6	6	6	6	6	6
	III.3.b. Liczba ofert w poszczególnych „ścieżkach wolontariatu” <i>Oferty pracy wolontariackiej w organizacjach i instytucjach publicznych realizowane w ramach poszczególnych „ścieżek wolontariatu” (zob. wskaźnik III.3.a). Jedna oferta może być skierowana do wielu wolontariuszy</i> <i>Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	368	550	597	571

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
III.3.c. Liczba wolontariuszy w poszczególnych „ścieżkach wolontariatu”								
Wskaźnik obejmuje wolontariuszy realizujących oferty wolontariackie w organizacjach i instytucjach publicznych w ramach poszczególnych „ścieżek wolontariatu” (zob. wskaźnik III.3.a.)		2475	3566	4157	3563	4060	4749	5114
Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku								
w tym:								
	wolontariat pomocowy, edukacja i wychowanie	863	915	898	951	1071	1481	1498
	kultura	642	924	832	872	740	976	873
	przestrzeń publiczna	655	643	1065	648	637	512	816
	wolontariat ekologiczny	115	120	141	b.d.	67	80	102
	wolontariat sportowy	100	440	550	748	1188	1200	1288
	wolontariat seniorów	100	524	671	344	357	500	537
III.3.d. Liczba podmiotów przyjmujących wolontariuszy								
Organizacje i instytucje publiczne oferujące miejsca pracy dla wolontariuszy		●	●	●	229	231	242	272
Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku								

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	III.3.e. Znaczenie wolontariatu jako aktywności społecznej w ocenie mieszkańców <i>Odsetek respondentów, którzy w 2016 r. w badaniu opinii społecznej w Gdańsku udzielili odpowiedzi „bardzo dobrze” i „raczej dobrze” na pytanie: „Czy dla Pana(i) osobiście – niezależnie, czy w ostatnim roku był(a) Pan(i) w wolontariat zaangażowany(a) czy nie – wolontariat jako forma aktywności społecznej jest czymś ważnym?”</i> <i>Źródło: Badanie opinii społecznej zrealizowane w Gdańsku w 2016 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gdańsku.</i>	●	●	●	75,3%	●	76,9%	●
Cel III.4. Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem.	III.4.a. Liczba wdrożonych narzędzi w procesie zarządzania zadaniami realizowanymi przez organizacje pozarządowe <i>Narzędzia wspierające zarządzanie zadaniami realizowanymi przez organizacje pozarządowe.</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	1	2	2	3
	III.4.b. Zadowolenie przedstawicieli sektora pozarządowego ze współpracy z miastem <i>Średnia ocena współpracy organizacji pozarządowych z Gminą Gdańsk (w skali „szkolnej”, gdzie 1 to ocena niedostateczna, a 6 – celująca) w badaniu „Ocena współpracy organizacji pozarządowych z Urzędem Miejskim w Gdańsku”</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	4,33	4,7	4,11	●
	III.4.c. Liczba beneficjentów zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe <i>Jedna osoba mogła zostać liczona wielokrotnie</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	532 812	445 613	464 958	383 138	576 563

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Udział wydatków na współpracę z organizacjami pozarządowymi w wydatkach bieżących Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku	1,87%	1,96%	2,04%	1,86%	2,05%	1,65%	2,04%
	Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe Zadania, które Miasto Gdańsk przekazało do realizacji organizacjom pozarządowym, opisane w rocznym Programie Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi w ramach poszczególnych priorytetów współpracy na dany rok Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku	77	86	93	90	106	344	482
Cel III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.	III.5.a. Liczba usług wspierających rodzinę, dostępnych lokalnie w dzielnicach Usługi wspierające rozumiane zgodnie z art.10 ust. 3; art. 76 ust. 4 pkt 3a, 5, 6, 9, 10, 12, 14, 17; art. 77 ust. 3 pkt 4 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	●	●	●	1405	1259	1239	1207
	III.5.b. Liczba indywidualnych ścieżek wsparcia dla rodzin Indywidualne ścieżki wsparcia rozumiane jako plany pomocy w pokonywaniu trudności w opiece i wychowaniu dzieci Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	368	293	362	353	426	379	351
	III.5.c. Liczba rodzin na jednego asystenta rodziny Iloraz liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i liczby asystentów rodziny Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	16,14	12,74	13,92	14,42	17,04	15,79	14,63

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	III.5.d. Liczba udzielonych usług wspierających rodzinę	●	●	●	742	635	584	506
	<i>Zob. wskaźnik III.5.a</i>							
	<i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>							
	III.5.e. Liczba wychowanków pieczy zastępczej realizujących „indywidualne ścieżki wejścia na rynek pracy”							
	<i>Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia i określa w szczególności: zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych</i>	380	346	346	347	359	267	280
	<i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>							
	III.5.f. Liczba rodzin zastępczych na jednego koordynatora pieczy	31,25	29,14	15,69	15,79	15,89	16,11	15,74
	<i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>							
	III.5.g. Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	436	399	377	367	351	351	364
	<i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>							
	Odsetek dzieci w pieczy zastępczej, które znajdują się w rodzinnej pieczy zastępczej	64,9%	64,4%	69,6%	72,8%	73,4%	71,4%	69,5%
	<i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>							

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym przypadająca na asystenta rodziny <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	237,9	65,7	61,5	57,7	47,8	45,0	42,3
	Liczba rodzin zastępczych z problemem opiekuńczo-wychowawczym przypadająca na koordynatora pieczy <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</i>	●	●	●	7,37	7,74	5,84	4,53
Cel III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej.	III.6.a. Liczba usług wspierających, dostępnych lokalnie w dzielnicach <i>Usługi wspierające osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej wynikają m.in. z art. 36 ust. 2 pkt a, g, i, j, l, m, o Ustawy o pomocy społecznej</i> <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku; Gdański Urząd Pracy</i>	7038	7196	7457	7052	6582	6693	6102
	III.6.b. Liczba osób objętych instrumentami aktywnej integracji <i>Instrumenty aktywnej integracji mają na celu: odbudowę i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym i odgrywania ról społecznych, odbudowę i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy lub zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego. Instrumenty aktywnej integracji we wskaźniku należy rozumieć jako: instrumenty edukacyjne, m.in. kursy, szkolenia, uzupełnianie wykształcenia; instrumenty zdrowotne, m.in. terapia, profilaktyka; instrumenty społeczne, m.in. asystentura, wsparcie we właściwym odgrywaniu ról rodzinnych; instrumenty zawodowe, m.in. staże, praktyki</i> <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku; Gdański Urząd Pracy; Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	275	92	126	429	722	459	374

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	III.6.c. Liczba klientów na jednego pracownika socjalnego <i>Przez liczbę klientów rozumie się liczbę osób korzystających z pomocy społecznej</i> <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku;</i>	76,19	81,35	82,08	65,15	61,13	61,22	64,03
	Liczba środowisk na pracownika socjalnego <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku;</i>	1,27	1,28	1,28	1,59	1,69	1,60	1,58
	Liczba mieszkańców na pracownika socjalnego. <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku;</i>	1939,2	2126,9	2187,1	1874,5	1942,6	1969,6	2177,48
	Wskaźnik deprywacji lokalnej. <i>Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku;</i>	39,29	38,25	30,19	28,57	25,03	22,88	22,32
Cel III.7. Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną	III.7.a. Liczba programów opracowanych według uspołnionego wzoru <i>W Wydziale Rozwoju Społecznego zastosowano ujednolicony szablon opracowywania programów i dokumentów strategicznych</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	0	2	6	3	2	1
	III.7.b. Liczba zdefiniowanych wspólnych programowych wskaźników <i>W Wydziale Rozwoju Społecznego wdraża się systemowe ujednolicenie metodologiczne i unifikację wskaźników poszczególnych programów i dokumentów strategicznych</i> <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	w trakcie realizacji, dane będą dostępne za 2017 r.		38	38
	III.7.c. Liczba współrealizowanych projektów metropolitalnych <i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>	●	●	●	w trakcie realizacji, dane będą dostępne za 2017 r.		15	15

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	III.7.d. Liczba partnerstw interdyscyplinarnych i międzybranżowych	29	31	43	51	61	68	74
	<i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>							
	III.7.e. Liczba programów i projektów międzysektorowych	6	5	6	8	14	26	29
	<i>Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, Urząd Miejski w Gdańsku</i>							

● brak danych lub zjawisko nie występowało

NOTATKI

Zespół ds. Koordynacji i Ewaluacji

Programów Operacyjnych:

Katarzyna Drozd-Wiśniewska

Marcin Hryniewicz

Radosław Kleina

Żaneta Kucharska

Michał Miguła

Robert Wójcik

Jacek Zabłotny

Wydawca:

Urząd Miejski w Gdańsku

ul. Nowe Ogrody 8/12

80-803 Gdańsk

www.gdansk.pl/strategia

Gdańsk 2020

Dokument „Gdańsk Programy Operacyjne 2023” przyjęty został
Uchwałą nr XVII / 514 / 15 Rady Miasta Gdańska
z dnia 17 grudnia 2015 roku